

Borut Popenko: Prelomi

15. 3.–3. 4. 2019

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Prelomi so serija, ki se po razstavi junija 2018 v Črnomlju, v nadaljevanju prikazuje v Mariboru. Spreminjajo se formati, postajajo manjši in večji, porajajo se nove slike in načini predstavitve, povezujejo se v prostorsko instalacijo, dodajajo se barve, ploskve se postavljajo v dialog, slikovne površine zaživijo. Svojevrstno delo v nastajanju (work in progress) izhaja iz čvrstega izhodiščnega koncepta, ki se z likovno govorico nadgrajuje in prostorsko na novo definira na vsakem razstavišču. Zato bomo priče unikatni postavitvi, vidni le zdaj in tukaj, po kateri lahko spremljamo tudi niz naslednjih izvedb, ki jih namerava postaviti v drugih prostorih.

Predstavljeni dela iz zadnjega ustvarjalnega obdobja se vežejo na raziskovanje in nadaljevanje serije slikarskih del, ki obravnavajo igro navideznega pregiba – preloma dvodimenzionalne površine.

Borut Popenko vpisuje svoje iluzije prostora z minimalno slikarsko intervencijo na »oblikovana platna« (»shaped canvases«) ter s subtilno preišljenimi barvnimi kompozicijami ustvarja enigmatično podobo slik, ki tako postanejo navidezni objekti irealnih in imaginarnih prostorov.

Slikar Robert Lozar je ob premierni, črnomaljski razstavi zapisal: „*Slike Boruta Popenka nas predstavljajo v posebno izkušnjo. Nosilce svojih podob slikar oblikuje, ustvarja »oblikovana platna« (»shaped canvases«), ki nastajajo z iluzijo lomljenja enakomerno obarvanih geometrijskih površin. Pri tem se pred gledalcem pojavijo zanimiva vprašanja in ponujajo različni odgovori.*

S spreminjanjem oblike nosilca, ki ga narekuje logika gradnje prostora, slikar širi podobo tudi lateralno: namesto da bi se ukvarjal zgolj z dogajanjem znotraj okvirja, oblike predirajo imaginarno zamejitev štirikotnega prostora, ki je še vedno nekakšen temeljni horizont recepcije slikarstva oz. vsake podobe. S takšno strategijo aktivira zunanji prostor slike. Zid, ki obdaja sliko, postane sestavni del podobe, saj dejavno omogoča vzpostavljanje iluzije. Prelomi med geometričnimi polji so lahko blagi, kot kontrast med svetlostno enako intenzivnimi, čistimi barvnimi geometrijskimi površinami, oblike lahko prekrijejo druga drugo v močnejšem kontrastu, ali pa se na določenem mestu oblike prelomi in izraziteje podre v iluzijo tretje dimenzije. S tem se včasih postavi nekakšen navidezen objekt, kot nekakšen minimalističen kip, ki dematerializira ne le nosilec, ampak tudi belino zidu, ki ga obkroža. Pred nami je torej igra navideznega slikarskega objekta, ki razpušča frontalno ravnino in nam odpira celotno vizualno polje.

Popenka fascinirajo geometrični liki, ki ji dosledno ohranja čiste, brez fature, brez poteze, ki bi pomenila vdor v čisto barvno polje. Prehodi med oblikami so jasni in ostri: tu ni prostora za subjektivno popačeno linijo, ki bi omogočala utripanje barvne game. Tudi v slikah, v katerih se ubada s problemom luknje v slikovnem polju, so rezi ostri in kontrasti med barvnimi površinami in mimetično naslikanimi 'luknjami' jasni.

Ob njegovih slikah si lahko zastavimo vprašanje, kaj se v resnici lomi: slike, prostor okoli njih ali mi sami. Najverjetneje vse hkrati.“

Če Borutove slike gledamo prostorsko, njihov geometrični minimalizem, ortogonalnost oblike in ogolelost likovnih prvin na barve in ploskve, kot da izrisuje zemljevide naših dojemanj prostora in čutnosti zaznav, ki vzpostavljajo avtonom in avtonomen 'modus vivendi'. Geometrijo lahko razumemo skozi njen etimološki pomen: geo-metrijo. Merjenje zemlje. Do kod sežejo naši prostori, zamejeni s površinami in odrejeni s posameznimi elementi, lahko likovnimi ali meritornimi, kot so izmenjevanje določenih potez, nizanje črt in ploskev, poigravanje z razmerji znotraj in med njimi, preizkušanje barv in nanosov, raziskovanje nians in iskanje razmerij ter sestavljanje celote v svojevrstni arte povera. Pri čemer revno pomeni sestavljanje struktur – zunanjih in notranjih.

Nemara nam lahko taki postopki, seveda na povsem drugem koncu spektra, priženejo v spomin slikarki opus Jožeta Slaka Đoke. Medtem ko so njegova dela naravna, antropomorfnost, naključnih oblik, kot jih je pobral v naravi in sestavil v slike, Borut Popenko poenostavi, minimizira ta razmerja in vanje poseže skoraj matematično, jih sestavi in demistificira. Narava obstaja tudi kot človekova stvaritev. Iz narave jemljemo, da bi naredili. Racionalno in subtilno. Z občutkom. Intimna emocionalnost veje iz teh drobnih elementov, ki se sestavljajo v sebi, tvorijo sliko, postanejo ogled(alo), iz katerega hrešči energija in odpira prostore notranjega jaza. Ali tudi česarkoli. Ni pomembno.

Minucioznost razmerij ploskev in barv, s katerimi nas Borut pelje po svojih slikah, je enostavno vabilo, da vstopimo v te prostore, jih odkrivamo kot svojevrsten 'modus operandi', in skozi poskušamo razumeti sami sebe. Morda nam celo uspe.

– Peter Tomaž Dobrila

Mariborski umetnik **Borut Popenko** se ukvarja s slikarstvom, prostorskimi postavitvami in videom. Dejavno sooblikuje sodobno umetniško prizorišče v Mariboru, npr. v okviru kulturnega centra Pekarna magdalenske mreže. Po zaključenem študiju likovne pedagogike na mariborski Pedagoški fakulteti se je izpopolnjeval v tujini, najprej v nemškem Halleju na visoki šoli za umetnost in oblikovanje (Hochschule für Kunst und Design, 1995–1997), kjer je zaključil slikarsko specialko, nato se je kot štipendist grške vlade šolal na likovni akademiji v Atenah (1998–1999), nazadnje pa kot štipendist češke vlade na praški likovni akademiji (2001). Od leta 1998 je samozaposlen v kulturi. Poleg številnih razstav doma in v tujini se je udeleževal umetniških gostovanj in likovnih kolonij v Sloveniji in drugod po Evropi.

Borut Popenko: Prelomi

Odprtje v petek, 15. 3. 2019, ob 19. uri.

Zajtrk z umetnikom v soboto, 16. 3. 2019, ob 10. uri.

Razstava je na ogled do 3. 4. 2019.

Produkcija: Društvo za sodobno umetnost X-OP

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

torek–petek: 10.00–13.00 in 17.00–19.00, sobota: 10.00–13.00

(zaprto ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih)